

Koostemaisten aineistojen (aggregaattaineistojen) kuvailu

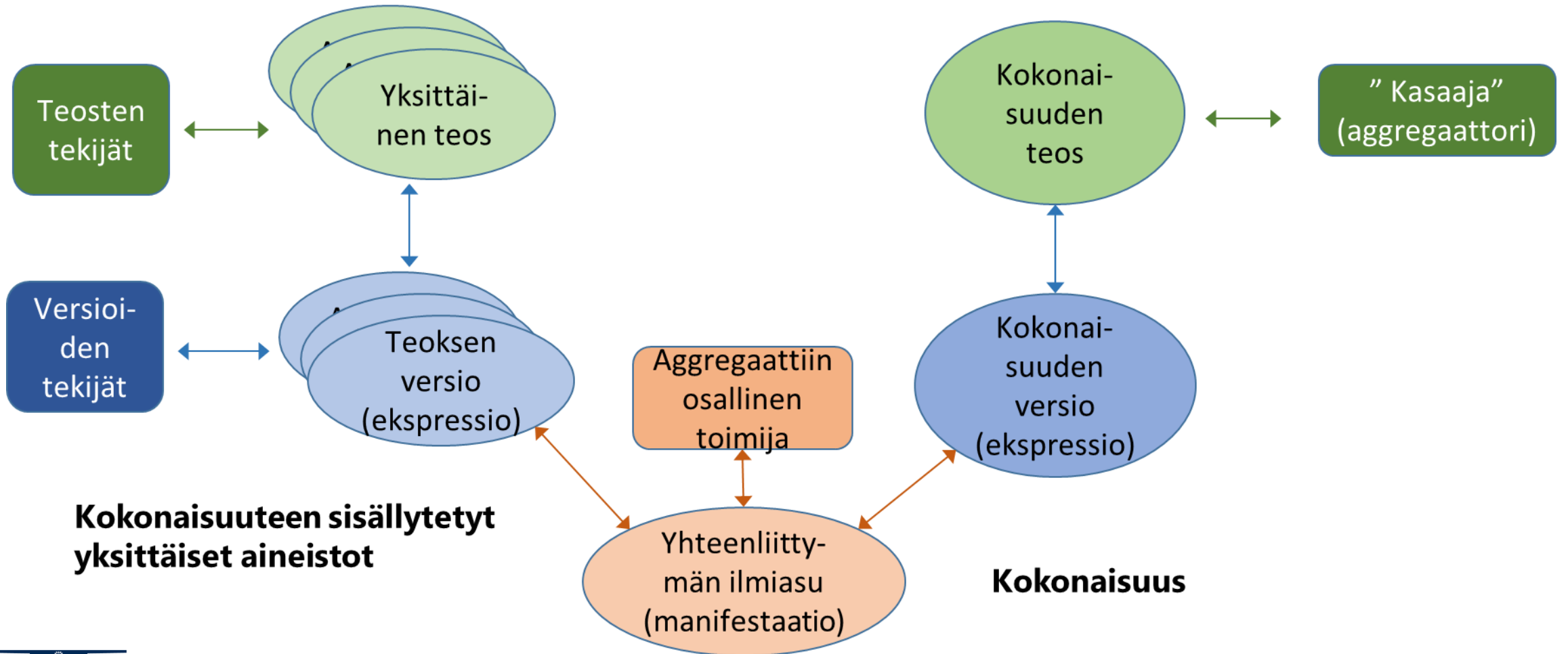
Uudistunutta RDA:ta esittelevä koulutus 21.11.2023

Marja-Liisa Seppälä
Kuvailusääntöpalvelu

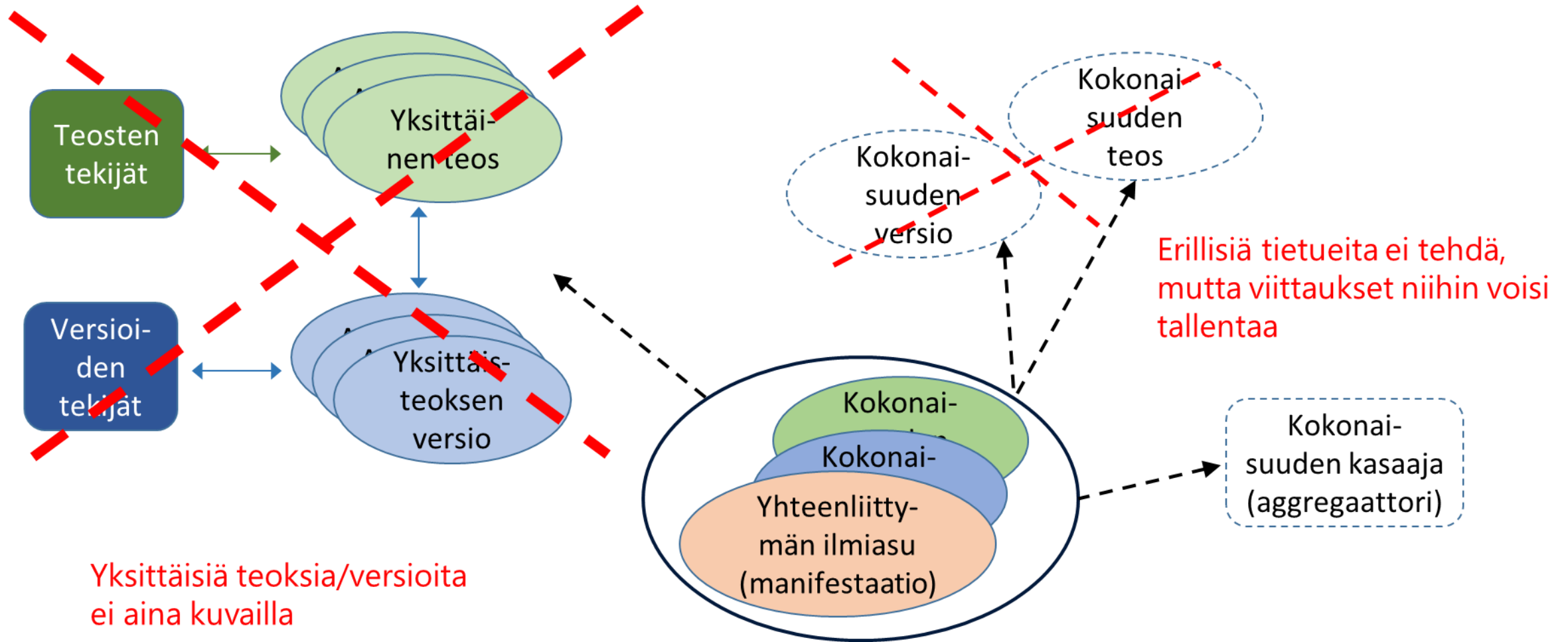
Aggregaattaineisto

- Aggregaattaineisto on yhteenliittymä yksittäisistä teoksista/versioista ja niiden muodostamasta kokonaisuudesta
- Aggregaatteja eli "koostemaisia" aineistoja ovat esim.
 - **Kootut teokset**
 - **Artikkelikokoelma**
 - Musiikkiäänitteet
 - Tekstiä ja kuvia sisältävät aineistot

Pelkistetty kaavakuva aggregaattaineistosta

Toteutus MARC 21:ssä

Bibliografinen tietue

Pienimmän vaivan tie

- Myös MARCin jälkeen RDA antaa mahdollisuuden kuvailijalle [valita kuvailun](#) tarkkuuden/kattavuuden tason: voi kuvailla
 - vain kokonaisuuden: 1 teoksen, 1 version (ekspression) ja 1 ilmiasun (manifestaation) kuvailu, TAI
 - sekä kokonaisuuden että yksittäiset teokset/versiot
- Jos valitsee kuvailtavakseen vain kokonaisuuden, on huomioitava seuraavaa:
 - Kuvailua ei kuitenkaan kannata pelkistää vain ilmiasupainotteiseksi kuvailuksi (kuten MARC 21:ssä), vaan myös kokonaisuuden teos ja versio on kuvailtava erikseen
 - Kokonaisuuden kuvailussa (esim. artikkelikoosteen kuvailussa) voi jäädä oleellisia asioita kertomatta (esim. sisällönkuvailu)

Kootut teokset: kokonaisuuden (aggregoiva) teos

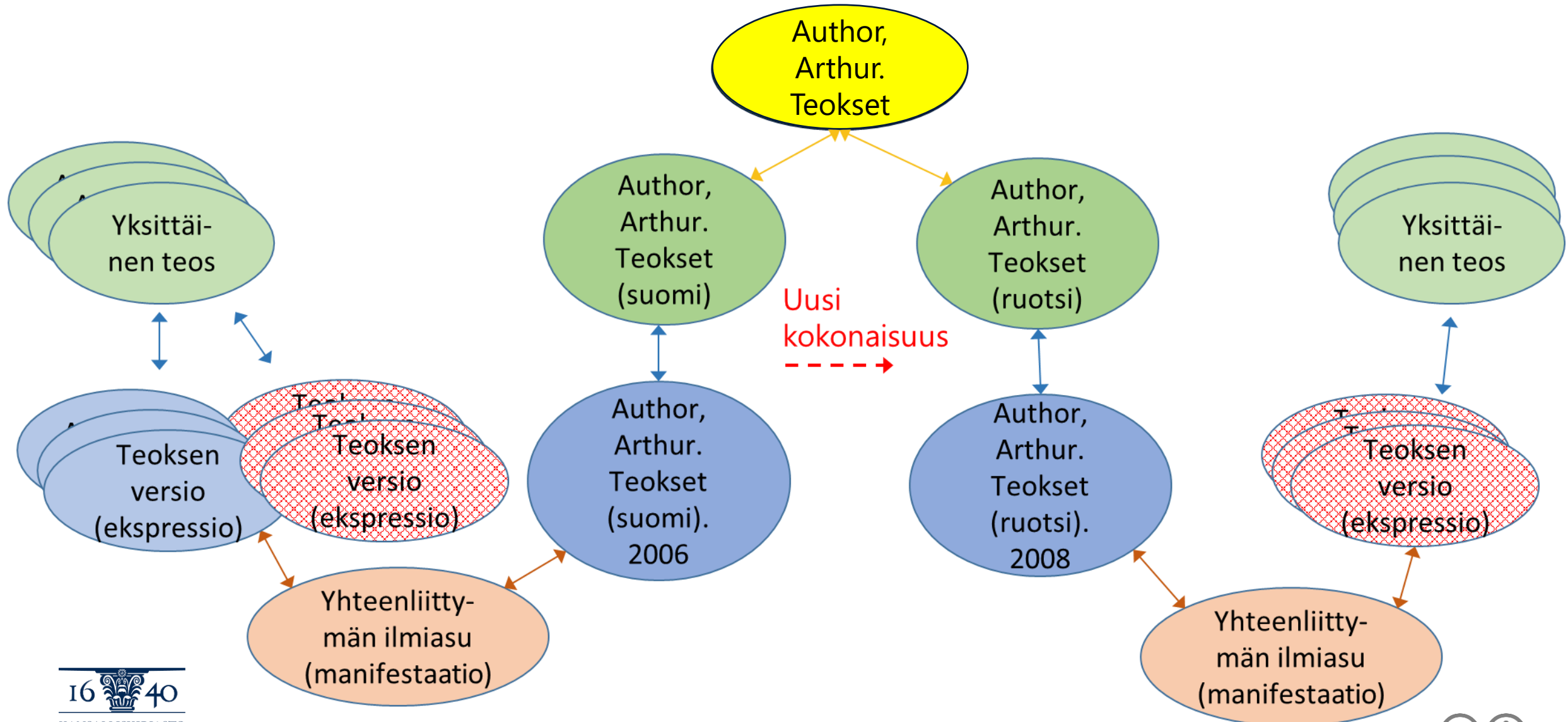
- Keskeiset elementit:
 - **teoksen ensisijainen nimeke:** Teokset
 - Kansallisessa ohjeessa kohta: [vakiintunut kokoava nimeke](#)
 - **aggregaattori** ("kasaaja"): Toimittaja, Tauno
 - Elementtiä [kokoaja](#) ei voi soveltaa aggregaattiin
 - **teoksen auktorisoitu hakutieto:** Author, Arthur. Teokset (suomi)
 - Kansallinen [ohje](#) auktorisoidun hakutiedon muodostamisesta: yksittäisten teosten tekijän auktorisoitu hakutieto + teoksen ensisijainen nimeke
 - Edustavan ekspression kieli [tarkentavana lisäyksenä](#)
 - **edustavan ekspression kieli:** suomi
 - Kokonaisuuden version (ekspression) kuvailuun ei voi merkitä kuvailevia ominaisuuksia -> merkitään tiedot teoksen kuvailuun "edustavan ekspression" elementteinä
 - **edustavan ekspression sisältötyyppi:** teksti
 - **teoksen kategoria:** kokoomateokset
 - Termi [Suomalaisesta lajityyppi- ja muotosanastosta](#)
 - Tai laajempi termi [Metatietosanastosta](#)
 - **teoksen ekspressio** (versio): Author, Arthur. Teokset (suomi). 2006
 - **teosryhmän auktorisoitu hakutieto:** Author, Arthur. Teokset
 - [Teosryhmää](#) ei kuvailla erikseen, mutta siihen voidaan viitata

"Kasaaja"
(aggregaattori)

Kokonai-
suuden
teos

Viittaus
teosryh-
mään

Kokonaisuus ei siedä mitään muutoksia

Kootut teokset: kokonaisuuden (aggregoiva) versio

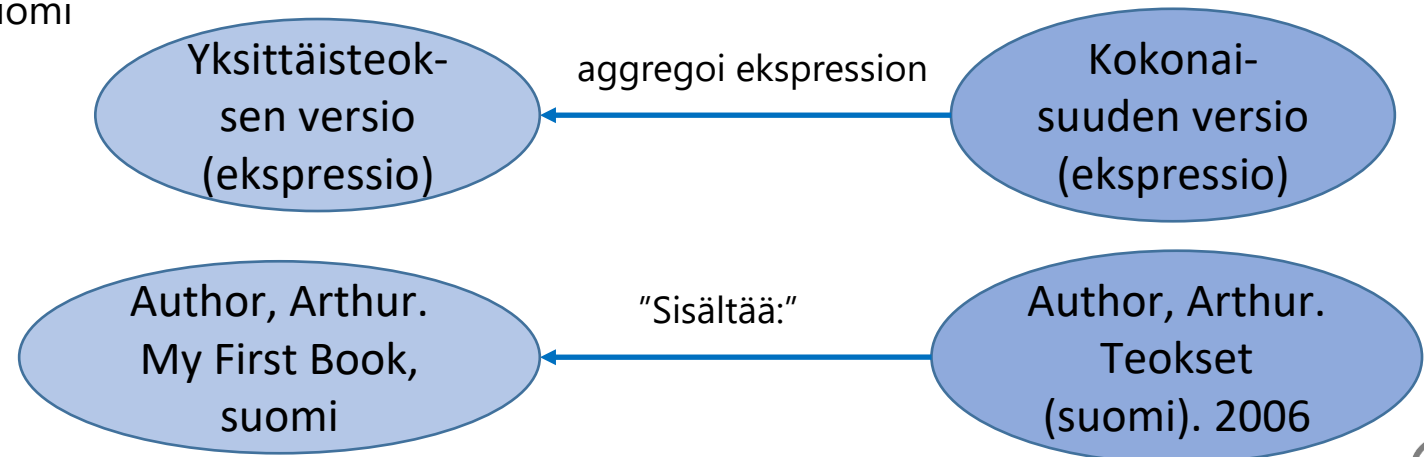
- Keskeiset elementit:

- **ekspression ensisijainen nimeke:** Teokset
 - Sama kuin teoksen ensisijainen nimeke
- **ekspression auktorisoitu hakutieto:** Author, Arthur. Teokset (suomi). 2006
 - Perustuu teoksen auktorisoituun hakutietoon
 - Ekspression (version) tarkentavana lisäyksenä version ajankohta
- **ekspression toteuttama teos:** Author, Arthur. Teokset (suomi)
- **ekspression manifestaatio:** Kootut teokset (Otava : 2006)
 - Viitataan manifestaatioon sen auktorisoidulla hakutiedolla

Kokonai-
suuden
versio
(ekspressio)

- Muita mahdollisia elementtejä: esim.

- **aggregoi ekspression** (viittaus kokonaisuuden ekspressiosta yksittäisen teoksen versioon):
Author, Arthur. My First Book, suomi

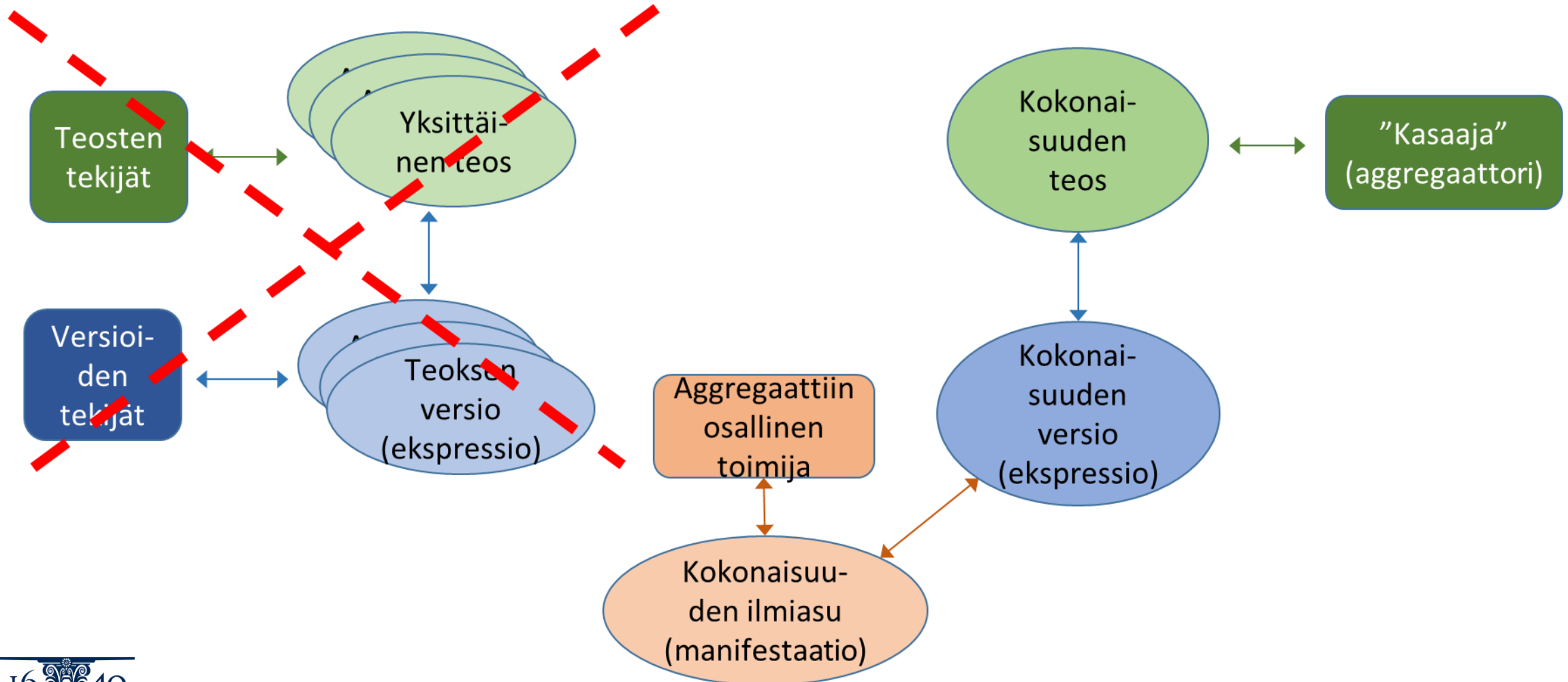
Kootut teokset: yhteenliittymän ilmiasu (aggregaattimanifestaatio)

Yhteenliittymän ilmiasu (manifestaatio)

- Keskeiset elementit:
 - **päänimeke**: Kootut teokset
 - **manifestaation auktorisoitu hakutieto**: Kootut teokset (Otava : 2006)
 - Manifestaation [auktorisoitu hakutieto](#) pohjaa päänimikkeeseen
 - Lisäksinä [kustantaja ja julkaisuaika](#)
 - **päänimekkeeseen liittyvä vastuullisuusmerkintö**: Arthur Author, suomentanut Kalle Kääntäjä
 - **manifestaatioon sisältyvä ekspressio**: Author, Arthur. Teokset (suomi). 2006
 - Viittaus yhteenliittymän ilmiasusta (aggregaattimanifestaatiosta) kokonaisuuden versioon
 - **manifestaatioon sisältyvä ekspressio** (viittaus yksittäisen teoksen versioon): Author, Arthur. My First Book, suomi
 - **manifestaatioon sisältyvä ekspressio** (viittaus yksittäisen teoksen versioon): Author, Arthur. My Second Book, suomi
 - **manifestaatioon sisältyvä ekspressio** (viittaus yksittäisen teoksen versioon): Author, Arthur. My Third Book, suomi
 - **tekstiin osallinen henkilö**: Author, Arthur
 - Mahdollisuus merkitä tieto yksittäisten teosten ja versioiden tekijöistä aggregaattimanifestaatioon
 - Kansallinen tarkennus (Metatietosanastoon): tekstiin osallinen kirjoittaja -> **kirjoittaja**
 - **tekstiin osallinen henkilö**: Kääntäjä, Kalle
 - Kansallinen tarkennus (Metatietosanastoon): tekstiin osallinen kääntäjä -> **kääntäjä**
 - **stillkuvaan osallinen henkilö**: Kuvittaja, Hilka
 - Kansallinen tarkennus (Metatietosanastoon): stillkuvaan osallinen kuvittaja -> **kuvittaja**

Aggregaattiin osallinen toimija

Artikkelikokoelma: ei yksittäisten artikkelien kuvailua

Artikkelikokoelma: kokonaisuuden (aggregoiva) teos

Kokonai-
suuden
teos

- Keskeiset elementit:
 - **teoksen ensisijainen nimeke**: Punatulkut
 - **aggregaattori** ("kasaaja"): Tulkku, Tuula
 - **teoksen auktorisoitu hakutieto**: Punatulkut (artikkelikokoelma)
 - Tarkentavana lisäyksenä [teoksen kategoria](#)
 - Metatietosanaston [teoksen muototermeihin](#) ehdotus artikkelikokoelmasta (?)
 - **teoksen ekspressio** (versio): Punatulkut (artikkelikokoelma). 2021
 - **edustavan ekspression sisältötyyppi**: teksti
 - **edustavan ekspression kieli**: suomi
 - **teoksen kategoria**: kokoomateokset
 - [SLM-sanastossa](#) ei tarkempaa termiä artikkelikokoelmalle
 - Tai [Metatietosanaston](#) teoksen muototermiksi (jatkossa teoksen kategoria) artikkelikokoelma (?)
- Mihin merkitään asiasanoitus, kun artikkeleja ei kuvailla erikseen:
 - Kokonaisuuden teoksen kuvailu ei voi sisältää yksittäisteoksia kuvaavia elementtejä
 - MARC 21 -kuvailussa voidaan asiasanat merkitä bibliografiseen tietueeseen
 - MARCin jälkeen?

"Kasaaja"
(aggregaattori)

Artikkelikokoelma: kokonaisuuden (aggregoiva) versio

Kokonai-
suuden
versio
(ekspressio)

- Keskeiset elementit:
 - **ekspression ensisijainen nimeke**: Punatulkut
 - **ekspression auktorisoitu hakutieto**: Punatulkut (artikkelikokoelma). 2021
 - **ekspression toteuttama teos**: Punatulkut (artikkelikokoelma)
 - **ekspression manifestaatio** (viittaus ilmiasuun): Punatulkut (WSOY : 2021)

Artikkelikokoelma: kokonaisuuden ilmiasu (aagregaattimanifestaatio)

Kokonaisuuden ilmiasu (manifestaatio)

- Keskeiset elementit:
 - **päänimeke**: Punatulkut
 - **manifestaation auktorisoitu hakutieto**: Punatulkut (WSOY : 2021)
 - Lisäyksenä [kustantaja ja julkaisu-aika](#)
 - **päänimekkeeseen liittyvä vastuullisuusmerkintö**: toimittanut Tuula Tulkku
 - **kuvasisältö**: kuvitettu
 - **manifestaatioon sisältyvä ekspressio**: Punatulkut (kokoomateokset). 2021
 - **stillkuvaan osallinen henkilö**: Tiainen, Taavi
 - Kansallinen tarkennus (Metatietosanastoon): stillkuvaan osallinen kuvittaja -> **kuvittaja**
 - **manifestaation kategoria**: aggregaatti (?)
 - Pitäisikö aineiston aggregaattimaisuus mainita [manifestaation kategoria](#) -elementissä?
- Ei viittauksia yksittäisiin artikkeleihin tai niiden tekijöihin
 - Ks. [suomalainen linjaus](#) elementtiin manifestaatioon sisältyvä ekspressio
 - Ks. [suomalainen linjaus](#) elementtiin aggregaattiin osallinen henkilö

Aggregaattiin osallinen toimija

Soveltamisprofiili

- Rajautuu tekstimuotoisen aggregaattaineiston kokonaisuuden kuvailuelementteihin:
 - kokonaisuuden (aggregoivan) teoksen elementit
 - kokonaisuuden (aggregoivan) version elementit
 - yhteenliittymän ilmiasu (aggregaattimanifestaation) elementit
- RDA-verkkosivuston [Soveltamisprofiili-sivulla](#):
 - Tiedosto: Koostemaisen aineiston (aggregaattaineiston) soveltamisprofiili

Kokonai-
suuden teos

Kokonaisuuden
versio
(ekspressio)

Yhteenliittymän
ilmiasu
(manifestaatio)

Kiitos.

Marja-Liisa Seppälä
Kuvailusääntöpalvelu
kuvailusaannot-posti@helsinki.fi